

(4)

INSTITUTE OF INDIGENOUS MEDICINE, UNIVERSITY OF COLOMBO, RAJAGIRIYA

BAMS LEVEL I – SECOND SEMESTER EXAMINATION – FEBRUARY 2017

SANSKRIT - II
COURSE CODE – MS 1204

Time: 2 ½ hours

9.45 a.m. – 12.15 p.m

Answer all questions.

Index No

Write all the answers in the book provided to you.

Part I - Structured Questions

01. Convert the following sentences into the said लकार (tenses/moods).

(10 Marks)

(I) सः बलिवर्धं ताडयति।	(लङ्-लकार)
(II) सेवकः ग्रन्थम् अपठत्।	(लृट्-लकार)
(III) बालकाः फलानि खादिष्यन्ति।	(लोट्-लकार)
(IV) अहं पत्रं लिखामि।	(लोट्-लकार)
(V) त्वं चित्रम् अपश्यः।	(लट्-लकार)
(VI) माला गीतं गायतु।	(लङ्-लकार)
(VII) पिता विपणिम् अगच्छत्।	(लृट्-लकार)
(VIII) आवां कन्दुकेन क्रीडिष्यावः।	(लट्-लकार)
(IX) यूयम् अन्नम् अखादता।	(लट्-लकार)
(X) वयं वैद्याः भवामा।	(लृट्-लकार)

02. Read this paragraph and answer the questions given below.

(05 Marks)

"अस्ति नर्मदातीरे विशालः शाल्मलीतरुः। तत्र निर्मितनीडक्रीडे पक्षिणः सुखेन निवसन्ति। अथैकदा वर्षासु नीलपटलैरिव जलधरपटलैरावृते नभस्तले धारासारैर्महती वृष्टिर्बभूव।"

- (I). Separate these सन्धि (combined) words 'नीलपटलैरिव' and 'अथैकदा'.
- (II). What is the बहु-वचन (plural-number) form of 'शाल्मलीतरुः'?
- (III). Identify two लट्-लकार (present-tense) verbs.
- (IV). What are the लिङ्ग (gender) of these 'वर्षासु' and 'वृष्टिः'?
- (V). Explain grammatically the word 'जलधरपटलैरावृते'.

03. Read the stanza and answer the questions given below.

(05 Marks)

"विद्यादुपशयं व्याधेः स हि सात्म्यमिति स्मृतः ।
विपरीतोऽनुपशयो व्याध्यसात्म्याभिसंज्ञितः ॥"

- (I). What is called 'सात्म्य'?
- (II). What is the धातु (verb-root) of 'स्मृतः'?
- (III). How many words are there in this phrase 'व्याध्यसात्म्याभिसंज्ञितः'? What are they?
- (IV). What are the विभक्ति (case) and वचन (number) of 'व्याधेः'?
- (V). Separate the word 'विद्यादुपशयं'.

04. Read the following stanzas and answer the questions given below.

(10 Marks)

"विघ्नभूता यदा रोगाः प्रादुर्भूताः शरीरिणाम् ।
तपोपवासाध्ययनब्रह्मचर्यव्रतायुषाम् ॥
तदा भूतेष्वनुक्रोशं पुरस्कृत्य महर्षयः ।
समेताः पुण्यकर्माणः पार्श्वे हिमवतः शुभे॥"

- (I). Give a पर्याय-पद (synonym) to 'भूतेषु'.
- (II). Write two निपात (particles).
- (III). What is the धातु of 'समेताः'?
- (IV). What are the विभक्ति (case) and वचन (number) of 'हिमवतः'?
- (V). Give the निरुक्ति (etymology/definition) of 'रोग'.
- (VI). Explain the term 'उपवास'?
- (VII). How many kinds of ऋषि (sages) are there? Who are they?
- (VIII). Write the word order (SOV pattern) of the quotation.

05. Read the following quotation and answer the questions given below.

(05 Marks)

"अथातो दोषोपक्रमणीयमध्यायं व्याख्यास्यामः ।

इति ह स्माहुरात्रेयादयो महर्षयः ।"

(I). What is the धातु (verb-root) of 'व्याख्यास्यामः'?

(II). Write two निपात (particles).

(III). How many उपसर्ग (prepositions) are used in 'व्याख्यास्यामः'? What are they?

(IV). Which meaning of tense is given by the suffix 'स्म' when it is added after a लट्-लकार (present tense) verb?

(V). Give all the meanings of 'अथ'.

06. Make five meaningful simple sentences using following indeclinables.

(05 Marks)

(I). वा (II). च (III). कुत्र (IV). इति (V). कदा

Part II - Essay Questions

01. Translate the following passages into English.

(20 Marks)

I. अस्ति हस्तिनापुरे विलासो नाम रजकः। तस्यगर्दभोऽतिभारवहनाद्दुर्लबलो मुमूर्षुरिवाभवत्। ततस्तेन रजकेनासौ व्याघ्रचर्मणा प्रच्छाद्याऽरण्यसमीपे सस्यक्षेत्रे विमुक्तः। ततो दूरात्तमवलोक्य व्याघ्रबुध्या क्षेत्रपतयः सत्वरं पलायन्तो (हितोपदेशः)

II. ननातन्त्रविहीनानां भिषजामल्पमेधसाम् ।

सुखं विज्ञातुमातङ्कमयमेव भविष्यति ॥ ३ ॥

निदानं पूर्वरूपाणि रूपाण्युपशयस्तथा ।

सम्प्राप्तिश्चेति विज्ञानं रोगाणां पञ्चधा स्मृतम् ॥ ४ ॥

(माधवनिदानम्)

III. ब्रह्मणा हि यथाप्रोक्तमायुर्वेदं प्रजापतिः ।
जग्राह निखिलेनादावश्विनौ तु पुनस्ततः ॥ ४ ॥
अश्विभ्यां भगवाञ्छक्रः प्रतिपेदे ह केवलम् ।
ऋषिप्रोक्तो भरद्वाजस्तस्माच्छक्रमुपागमत् ॥ ५ ॥ (चरकसंहिता)

IV. शीताम्बुधारागर्भाणि गृहाण्युद्यानदीर्घिकाः ।
सुतीर्थविपुलस्वच्छसलिलाशयसैकते ॥ ८ ॥
साम्भोजजलतीरान्ते कायमाने द्रुमाकुले ।
सौम्या भावाः पयः सर्पिविरेकश्च विशेषतः ॥ ९ ॥ (अष्टाङ्गहृदयसंहिता)

02. Translate the following sentences into Sanskrit.

(20 Marks)

- (I). The princes asked; How (was) that ?
- (II). There is a lake named Lotus-sport (*Padmakelī*) in the island of Karpura.
- (III). The king protects the subject; the subject aggrandizes the king :
- (IV). Come, let (us) go to my country.
- (V). What are you doing here, alighted in a barren place?
- (VI). We having come to the university to study Ayurveda will become doctors after five years.
- (VII). All boys having gone to the playground play with a ball.
- (VIII). One who cooks rice in house is my mother.
- (IX). He or she having read the newspaper may go to the city to give medicine to the man.
- (X). The health is foremost amongst *Dharma, Artha, Kāma* and *Mokṣa*.

23.03.2017